Eihän tämä täydellinen sote-malli ole, vaan kompromissi. Siihen pitää varmasti palata lähivuosina ja vuosikymmeninä. **PERUSPALVELUMINISTERI SUSANNA HUOVINEN (SD.)**

Uudenmaan jättikuntaa ajetaan taloussyillä

Keski-Uudenmaan kaupunkia perustellaan kilpailukyvyllä ja sote-peikolla.

JÄRVENPÄÄ/MÄNTSÄLÄ (MT) Kuntauudistuksen perusteluna on yhä enemmän raha ja kilpailutekijät kuin kansalaisten paremmat peruspalvelut.

Näin on ainakin Keski-Uudellamaalla, jossa kahdeksasta kunnasta puuhataan Suomen kolmanneksi suurinta kuntaa, 240 000 asukkaan Keski-Uudenmaan kaupunkia. Mukana on pääkaupunkiseudun kehyskuntia tiiviistä kaupungeista maalaiskuntiin.

Liitoksen selvitysraporttia esiteltiin kuntapäättäjille keskiviikkoiltana Järvenpäässä. Kävi ilmi, että tavoitteena on luoda nyrkki, jonka ääni kuuluu pääkaupunkiseudun päätöksenteossa, joka houkuttelee kansainvälisiä investointeja ja kotimaista työvoimaa ja joka tähtää myös sosiaali- ja terveyspalveluiden (sote) tuottamiseen.

Sen sijaan palveluiden saati lähipalveluiden paranemista ei luvannut kukaan.

Sote-peikko kirittää

Myös muualla maassa kuntaliitoksia ajavaksi voimaksi voi nousta sote-uudistus, kun kuntien pakkoliitokset on nyt muuten kuopattu ja lähipalvelujen loppumista pelätään.

”Meidän on oltava niin iso, että saamme tuottaa palveluita. 50 000 asukasta ei riitä”, oman kuntansa liitosta ajava Järvenpään kaupunginjohtaja **Erkki Kukkonen** sanoi keskiviikkona.

Suomeen tulee vuonna 2017 viisi sote-aluetta eli kuntayhtymää, joiden jäsenkunnat päättävät neljän vuoden välein, kuinka palveluita järjestetään ja mistä ne hankitaan.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen mielestä kunkin sote-alueen sisällä voisi olla vain 4–5 käytännön palveluntuottajaa eli kuntaa tai kuntayhtymää.

”Se on yksi arvio. Mutta laitamme sille paljon painoarvoa, koska olemme itse tilanneet sen. Ihan mikä tahansa pieni kunta ei saa tuottamisvastuuta, koska tehtävä on vaativa”, peruspalveluministeri **Susanna Huovinen** (sd.) sanoi torstaiaamuna Mäntsälässä sote-kuulemistilaisuudessa.

Tuottajatahot voivat tuottaa palvelut itse tai ostaa yrityksiltä, järjestöiltä tai vaikka yksittäiseltä pienemmältä kunnalta. Tuotantosopimus voidaan myös purkaa.

Rahanmeno hirvittää

Kahdeksaa Keski-Uudenmaan kuntaa tämä ei vakuuta. Ne ovat tuottaneet sote-palvelunsa suhteellisen tehokkaasti ja ennakoivat nyt 50–60 miljoonan euron lisälaskua vain siksi, että niiden pitäisi alkaa maksaa myös Helsingin, Espoon ja Vantaan palveluita.

Nurmijärven sosiaali- ja terveysjohtaja **Erja Pentti** sanoi pelkäävänsä, että kunnat laitetaan rahoituksen osalta kyykkyyn.

”Itse muutos imaisee niin hurjasti rahaa, että jääkö sitä itse palveluihin lainkaan? Milloin rahoituspuoli uskalletaan tuoda esiin?”

Kuntakonsultti **Eero Laesterän** mukaan itsenäistenkin kuntien talous heikkenee joka tapauksessa.

Veroprosentin nousupaine olisi lähivuosina Nurmijärvellä ja Mäntsälässä lähes kolme prosenttia, mutta kuntaliitoksen jälkeen vajaa yksi. Laesterän mukaan yhteisen kaupungin äyri voitaisiin pysäyttää jättiliitoksella 20:een.

Talouskuri vaatisi 112 miljoonan euron säästöt, josta kunnat ovat ilmoittaneet pystyvänsä tekemään itse vain puolet.

City vai kaupunki?

Säästöt tarkoittavat tehostamista. Kahdeksan keskiuusmaalaisen kunnan liitoksesta syntyisi vain viisi ”cityä”, joiden palvelut liitosselvitys jakaa kolmeen ryhmään.

Cityalueen lähipalvelu olisi esimerkiksi päiväkoti ja neuvola.

Citypalvelua taas olisi kussakin viidessä cityssä vähintään yksi, esimerkiksi lukion toimipiste tai kiireetön terveyskeskusvastaanotto.

Viimeisin palvelu olisi vain yhdessä kahdeksasta kunnasta, esimerkiksi urheilu- ja liikuntakeskus tai terveyskeskuksen ympärivuorokautinen vastaanotto.

Suurkunta ei toteutune

Suurkunta ei kuitenkaan toteutune. Esimerkiksi Nurmijärvi epäilee sitä suuresti. Se sijaitsee sivussa ja pelkää jäävänsä vielä sivummalle, jos palvelut keskittyvät viiteen cityyn ja pääradan varteen.

”Emme ole liittymässä isoon kuntaan”, sanoo kunnanvaltuuston puheenjohtaja **Petri Kalmi** (kesk.), joka pitää talouslaskelmia toivotaan, toivotaan -ajatteluna.

”Uudellamaalla on jatkossakin itsenäisiä kuntia. Sote-asiat ja paikalliset palvelut voidaan toteuttaa nykykunnissa tai kuntayhteistyönä ilman kuntaliitoksia, samoin henkilöstö- ja sähköisten palveluiden säästöt.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

KIMMO HAIMI

Maaseutumainen Nurmijärvi suhtautuu epäillen Keski-Uudenmaan suurkuntahankkeeseen, koska se pelkää palvelujen etääntyvän ja joukkoliikenteen kustannusten kasvavan HSL-jäsenyyden vuoksi. Diabeteshoitaja Päivi Nurmisen työ Klaukkalan terveysasemalla saattaisi olla jatkossa ”cityalueen lähipalvelua”.

Teemana

Rehunkorjuu • Varaudu talveen • Hydrauliikka ja koneiden talvihuolto

koneviesti

SUOMEN KONEUSKOTTAVIN AMMATTILEHTI

Tilaa Koneviesti itsellesi! 3 numeroa **vain 25,90 €** (norm. 31,10 €). Tilaa lähettämällä **tekstiviesti**: TILAUS KM4027 sekä nimesi ja osoitteesi numeroon 12147 tai **netissä**: www.koneviesti.fi/netti Tilaustunnus: KM4027

Normaali tekstiviestin hinta. Palvelu toimii kaikissa kotimaan mobiiliverkoissa. Tarjous on voimassa 5.10.2014 asti kotimaassa. Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua. Nimi- ja yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa henkilötietolain mukaisesti.

SOTE-AIKATAULU

Kuntaliitokset lykkääntyvät

Heinäkuussa 2013 voimaan tullut kuntarakennelaki edellyttää kuntia selvittämään yhdistymisiä.
Yhdistymisesitysten määräaika päättyy kuusi kuukautta sen jälkeen, kun sote-laki on hyväksytty eduskunnassa.
Lakiesitys tulee ministeri Huovisen mukaan eduskuntaan marraskuussa ja voimaan vuonna 2015, mutta tarkka aika on auki.
Viisi uutta sote-aluetta aloittaisi silloin vuonna 2017.
Kuntaselvitystenkin takaraja siis venyy. Liitospakkoakaan ei enää ole.
Sote-lain lausuntokierros kunnissa on menossa parhaillaan, samoin ministerin aluekierros. Sen seuraavat tilaisuudet ovat 23.9. Oulussa, 24.9. Turussa, 26.9 Vaasassa, 29.9. Mikkelissä, 1.10. Hämeenlinnassa, 3.10. Kokkolassa ja 7.10. Kouvolassa.

Huovinen valmis muuttamaan sote-lakiesitystä

Peruspalveluministeri **Susanna Huovinen** (sd.) on valmis muuttamaan sote-lakiesitystä kunnilta tulevan palautteen mukaan.

”Lausuntokierroksella on nyt erinomaisen tärkeä merkitys”, hän vetosi Helsingissä keskiviikkona.

”Eihän tämä täydellinen malli ole, vaan kompromissi, ja siihen pitää varmasti palata lähivuosina ja vuosikymmeninä.”

Ministeri kehottaa kuntia kertomaan erityisesti sen, mihin sote-alueeseen ne katsovat kuuluvansa.

Raha ja perustuslaki hiertävät

Kuntien rahanmenopelkoja lisää se, ettei Huovinen halua sote-alueelle budjettikattoa. Hänestä olisi väärin, että rahat loppuisivat, kun hoidettavia riittää.

”Mutta tämä vaatii vielä perustuslakiasiantuntijoiden kuulemista”, Huovinen sanoi torstaina Mäntsälässä.

Huovisen mukaan lakia laatinut ohjausryhmä on pysytellyt puoluejohtajien keväällä antamassa toimeksiannossa, jossa mietitään vain palveluiden järjestämistä.

Rahoitusta miettii työryhmä, jonka määräaika kestää vuodenvaihteen yli.

”Raha kiertää ainakin alkuvaiheessa kuntien kautta tietyillä painotuksilla. Mutta kuuntelemme lausuntokierroksen palautteen tarkasti ja teemme koko ajan laskelmia. Jotta kenellekään ei tulisi kohtuutonta tilannetta, katsomme varmasti, voiko muitakin kriteereitä ottaa huomioon.”

Nyt kriteereinä ovat asukasluku sekä ikä- ja sairastavuuspainotus.

Huovista häiritsee, että sote-uudistuksessa puhutaan ongelmista kuntien itsehallinnon ja perustuslain kanssa.

”Perustuslain suoja se on palveluillakin.”

EIJA MANSIKKAMÄKI

Pohjanmaalla ja Vakka-Suomessa myönteisimmät kehitysnäkymät

Kehitysnäkymissä alueiden välillä on merkittäviä eroja. Myönteisimmät näkymät ovat Pohjanmaalla ja Vakka-Suomessa.

”Vaasan energiaklusteri ja autoteollisuus ovat tuoneet uusia työpaikkoja”, kehittämispäällikkö **Jouko Nieminen** Varsinais-Suomen elykeskuksesta kertoo.

Äänekoskelle suunniteltu biotuotetehdas luo tulevaisuudenuskoa koko Keski-Suomeen.

Niemisen mukaan kriittisimmät kehitysnäkymät ovat Kaakkois-Suomessa, Etelä- ja Pohjois-Savossa, Päijät-Hämeessä sekä Kainuussa.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja elykeskukset julkaisevat kaksi kertaa vuodessa näkemyksensä alueidensa seutukuntien nykytilasta ja ja tulevasta talouskehityksestä.

Raportin mukaan elinkeinoelämän tilanne on vain 11 seutukunnassa parempi kuin vuosi sitten.

Pohjois-Karjalassa työllisyys parantunut

Vuoden takaiseen tilanteeseen nähden tilanne on pysynyt ennallaan 32 seutukunnassa ja heikentynyt 24 seutukunnassa.

Talouden taantuma näkyy yhä selvemmin palveluissa ja kaupassa, joissa työvoiman kysyntä on heikentynyt.

Valtionhallinnon ja kuntien talousvaikeudet vaikuttavat työvoiman kysyntään ja vaikeuttavat työllistymismahdollisuuksia.

Työttömien määrä on kasvanut lähes kaikilla alueilla. Maakunnista ainoa poikkeus on Pohjois-Karjala.

Lähimmän puolen vuoden aikana työttömyyden ennakoidaan lisääntyvän 25 seutukunnassa ja helpottuvan vain Vakka-Suomessa ja Suupohjan rannikkoseudulla.

Viime kevääseen nähden näkymät ovat selvästi synkemmät. Alavireisyys jatkuu useimmilla alueilla vielä lähiajat.

SARI KESKITALO

Loisteputkilampuissa piilee suuri palovaara

Loisteputkivalaisin, jossa on magneettinen kuristin, aiheuttaa vikaantuessaan vakavan palovaaran.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin tilastojen mukaan valaisin on toiseksi yleisin sähköpalojen aiheuttaja Suomessa.

Viime kuukausina pelastustoimella on ollut kymmenkunta keskisuuren tai suuren rakennuspalon sammutustehtävää, joiden syynä on ollut tuleen syttynyt valaisin.

Kun loisteputkesta vuotaa kaasua, perinteinen sytytin yrittää sytyttää putkea turhaan.

Valaisimen komponentit voivat kuumentua erittäin nopeasti yli 200-asteisiksi ja sytyttää esimerkiksi ympäröivät rakenteet palamaan.

Markkinoilla on myös elektronisella kuristimella varustettuja loisteputkilamppuja, joissa samanlaista vaaraa ei ole.

Magneettiset loisteputkivalaisimet ovat kuitenkin elektronisia huomattavasti yleisempiä. Elektroninen turvasytytin tunnistaa valaisimesta myös muita vikoja, jotka voivat aiheuttaa tulipalon.

”Iso askel kiinteistöjen paloturvallisuuden parantamisessa olisi kieltää perinteisten sytytinten myynti kokonaan”, sanoo vahingontorjuntapäällikkö **Niko Satto** Ifistä.

”Koko ongelma on ratkaistavissa helposti ja melko edullisesti. Kun perinteiset sytyttimet korvaa elektronisilla turvasytyttimillä, ne eivät yritä sytyttää vikaantunutta putkea eivätkä siten kuumenna valaisinta”, toteaa Suomen Palontutkijat ry:n puheenjohtaja **Tuomas Pälviä**.

Turvasytytin on viitisen euroa tavallista kalliimpi. Toisaalta sitä ei tarvitse vaihtaa yhtä usein uuteen ja vikatilanteessa se säästää sähköä.

MT